

26.2.2025

142/01.04.01.03/2025

Valtiovarainministeriö

VN/1193/2025

Suojelupoliisin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi Harmaan talouden selvitysyksiköistä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnolla olevalla esityksellä ehdotetaan Harmaan talouden selvitysyksiköistä annettua lakia muutettavaksi siten, että esitutkintaviranomaiset voisivat jatkossa pyytää velvoitteidenhoitoselvitystä myös rikosten paljastamista varten. Lisäksi ehdotetaan, että esitutkintaviranomaisten velvoitteidenhoitoselvityksen pyytämistä rajaavat vaatimukset rikoksen enimmäisrangaistuksesta sekä tapahtumisesta organisaation toiminnassa taikka organisaatiota hyväksi käyttäen, poistettaisiin.

Suojelupoliisin tiedonsaannista Harmaan talouden selvitysyksikön laatimista velvoitteidenhoitoselvityksistä Suojelupoliisin kansallisen turvallisuuden suojaamistehtävää varten ollaan säätämässä hallituksen esityksellä 157/2024 vp, joka on tällä hetkellä käsiteltävänä eduskunnassa. Tässä nyt lausunnolla olevassa hallituksen esitysluonnoksessa ei kuitenkaan lainkaan viitata tuohon esitykseen. Suojelupoliisi olettaa, ettei tällä esityksellä ole vaikutusta eikä siinä ole päällekkäisyyttä mainittuun jo käsiteltävänä olevaan esitykseen. Koska kuitenkin myös tässä esityksessä käsitellään turvallisuusviranomaisten tietojensaantia velvoitteidenhoitoselvityksistä, voisi tämän esityksen vaikutusarvioita koskevaan osioon lisätä selvyyden vuoksi maininnan tämän eduskunnassa käsiteltävänä olevan esityksen suhteesta tähän nyt lausunnolla olevaan esitykseen.

Suojelupoliisi kannattaa ehdotusta velvoitteidenhoitoselvitysten pyytämisen helpottamiseksi poliisille. Koska Suojelupoliisi on poliisi eli poliisiyksikkö ja sillä on omaan toimialaansa kuuluvien rikosten estämis- ja paljastamistehtävä, niin Harmaan talouden selvitysyksiköistä annetun lain velvoitteidenhoitoselvitysten käyttötarkoitusta koskeva 6 § koskee sanamuotonsa mukaisesti myös Suojelupoliisia, mistä syystä muotoilu on kannatettava. Suojelupoliisi ei kuitenkaan ole esitutkintaviranomainen, joten perusteluissa olisi selkeämpää käyttää termin ”esitutkintaviranomainen” sijaan termiä ”turvallisuusviranomainen” kuvaamaan kaikkia turvallisuusviranomaisia eli koko poliisia, Puolustusvoimia, Rajavartiolaitosta ja Tullia.

Mitä tulee termiin esitutkintaviranomainen muualla esityksessä ja muissa esityksen laeissa, niin Suojelupoliisi toteaa, että termi kattaa kaikki muut

turvallisuusviranomaiset paitsi Suojelupoliisin, jolla ei ole siviilitiedustelulainsäädännön voimaantultua eli 1.6.2019 jälkeen enää ollut esitutkintatoimivaltuuksia. Kyseinen voimassa oleva sääntely on siis koskenut myös Suojelupoliisia ennen tätä ajankohtaa. Suojelupoliisilla on kuitenkin edelleen rikostorjuntatehtävä eli Suojelupoliisi estää ja paljastaa toimialaansa kuuluvia rikoksia ja tarvitsee tätä tehtäväänsä varten tietoja. Kyseisessä sääntelyssä ei esityksen perustelujen tai sääntelyn historian perusteella käytetä termiä "esitutkintaviranomainen" siitä syystä, että sen tarkoituksena olisi nimenomaisesti nyt säätää kaikkien muiden turvallisuusviranomaisten kuin Suojelupoliisin rikostorjuntaa koskevasta tiedonsaannista, joten kyseisen termin käyttöä tulisi harkita uudelleen. Suojelupoliisi pitäisi selkeämpänä ja tarkkarajaisempana, että termistä "esitutkintaviranomainen" luovuttaisiin ja sen sijaan myös muilta osin esityksessä ja laeissa luettelaisiin turvallisuusviranomaiset eli poliisi, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos ja Tulli erikseen. Näin myös muissa laeissa käytettäisiin termiä "poliisi" kuvaamaan koko poliisia ja siten myös Suojelupoliisia. Ehdotettu muotoilu tällaisenaan esityksen muissa laeissa kattaa siis muut turvallisuusviranomaiset paitsi Suojelupoliisin, mikä ei kuitenkaan liene kyseisen sääntelyn tarkoituksena.

Apulaispäälikkö

Jonna Turunen

Suojelupoliisin ylitarkastaja

Heli Heikkola

Asiakirja (ID 62921) on sähköisesti allekirjoitettu Suojelupoliisin
asiankäsittelyjärjestelmässä 26.2.2025 10.24.51. Allekirjoituksen
oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

